

Tillägg till översiktsplan för Söderköpings kommun

LOKALISERING AV VINDKRAFTVERK

Bilaga 1 Upprättad i februari 2009

**BEHOVSBEDÖMNING OCH AVGRÄNSNING AV
MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING, MKB**

SAMRÅDSHANDLING

Innehållsförteckning

Tillägg till översiktsplan för Söderköpings kommun.....	1
Bilaga 1 Upprättad i februari 2009	1
BEHOVSBEDÖMNING OCH AVGRÄNSNING AV MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING, MKB	1
Innehållsförteckning	2
BEHOVSBEDÖMNING OCH AVGRÄNSNING AV MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING, MKB	3
Behovsbedömning.....	3
Läsanvisning	3
Påverkan	3
Platsen	3
Planen	4
Slutsatser och ställningstagande	4
Checklista för behovsbedömning av miljöbedömning	6
Planförslagets påverkan inom och utom planområdet:	6
Storlek och fysisk omfattning	6
Risker för olyckor med konsekvenser för	7
Påverkans totaleffekt.....	7
Planområdets och omgivningens betydelse och sårbarhet:.....	7
Planens karaktäristiska egenskaper:.....	8
Fördjupad analys av enstaka faktorer	8
Underlag för behovsbedömningen.....	9
Det nationella målet, god bebyggd miljö.....	10
Avgränsning av miljökonsekvensbeskrivning.....	11
Nollalternativ.....	11
Aktuella miljöfaktorer som kan ge betydande miljöpåverkan	11
Bedömningsmetoder.....	12
Kontakter	12
Redovisningssätt.....	12

BEHOVSBEDÖMNING OCH AVGRÄNSNING AV MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING, MKB

Behovsbedömning

I enlighet med bestämmelserna i Plan- och bygglagen, Miljöbalken och förordningen om Miljökonsekvensbeskrivningar skall planer och program som kan antas leda till en betydande miljöpåverkan miljöbedömas. För detaljplaner skall behovet av en miljöbedömning utredas i det enskilda fallet, en s.k. behovsbedömning.

Som stöd för behovsbedömningen används en checklista som ingår som bilaga till behovsbedömningen. Här redovisas i sammanfattande form de slutsatser som dragits i detta arbete.

Läsanvisning

Denna bilaga utgör en behovsbedömning och avgränsning av tillägg till kommunens översiktsplan. Tillägget avser lokalisering och utformning av vindkraftverk. I det följande beskrivs tillägget till översiktsplanen som **tillägget**.

Kommunens översiktsplan antogs av kommunfullmäktige 2006-04-26. I det följande beskrivs denna som **översiktsplanen**.

Påverkan

Under förutsättning att tilläggets rekommendationer om lokalisering och utformning av vindkraftverk kommer att följas, bedöms påverkan avseende allmänna intressen som godtagbar.

Stor hänsyn har i tillägget tagits till rådande riksintressen inom kommunen. Riksintressena bedöms inte påverkas påtagligt.

Påverkan på enskilda intressen bedöms som hanterbar om rekommendationerna beträffande avstånd till bostäder, utformning av verk mm följs. Dock kan det aldrig uteslutas att placering av vindkraftverk i en enskild persons närmiljö kan uppfattas som påträngande och oacceptabelt.

Den positiva påverkan som utbyggnad av vindkraftverk inom kommunen kan ha är att ett förnyelsebart energislag utnyttjas i högre grad. Följdeffekterna av detta är positiva för vår miljö och kan vara positiva för markägare och exploatörer.

Platsen

Tillägget avser hela kommunen. Vindkraftverk kan dock inte placeras inom hela kommunen. Möjliga lägen för vindkraftverk inom kommunen ges bl a av hänsyn tagen till allmänna intressen (natur, kultur, rekreation, landskap, tätorternas utbyggnadsbehov mm) samt till enskilda intressen (bostäder mm).

Lokalisering av vindkraftverk bedöms möjligt inom stora utbredda arealer utan närliggande bostadsbebyggelse. Ofta består platsen för en lokalisering av mark där jord- eller skogsbruk bedrivs. Lokala intressen i form av natur, kultur, rekreation eller landskapsvärden kan dock förekomma. Hänsyn till sådana lokala värden förutsätts tas vid den tillståndsprövning som kommer att ske av varje verk i bygglov, detaljplan eller miljöprövning. Tillägget utgör en översiktlig bedömning av vindkraftetablering inom hela kommunen medan prövning av respektive verk sker efter lokala förutsättningar.

De områden som är känsliga för den påverkan som etablering av vindkraftverk innebär, har i allt väsentligt utpekats som områden som är olämpliga för vindkraftsutbyggnad.

Planen

Tillägget innebär en uppdelning av kommunens yta i fyra områden.

Område 1 (grönt på kartan) utgör riksintresse för vindkraft. Inom dessa prioriteras vindkraftsutbyggnad. Område 2 (gult på kartan) utgör områden inom vilka avståndet till bostäder överstiger 650 meter. Inom dessa prövas vindkraftsutbyggnad lämpligt mot andra intressen.

Område 3 (ommarkerade områden) utgör områden där avståndet till bostäder alltid understiger 650 meter. Inom dessa områden är inte vindkraftsutbyggnad lämplig med anledning av de störningar som förväntas.

Område 4 (rutat på kartan) utgör områden där riksintressen och allmänna intressen bedöms så viktiga att en vindkraftsutbyggnad inte bör ske. Anledningen är att dessa intressen kan påverkas negativt av en vindkraftetablering och de värden som dessa intressen representerar kan försämrats avsevärt.

Om rekommendationerna följs bedöms andra planer kunna genomföras, t ex tätorternas utbyggnadsbehov, naturvårdsprogram mm. En utbyggnad av vindkraft innebär samtidigt att bostäder ej kan etableras inom vissa avstånd från verken.

Om rekommendationerna följs bedöms de nationella miljömålen ”God bebyggd miljö” och ”Begränsad klimatpåverkan” kunna tillgodoses.

Slutsatser och ställningstagande

Kommunen gör den sammanvägda bedömningen att det aktuella tillägget inte bedöms kunna ge upphov till betydande miljöpåverkan.

Motivet till ställningstagandet grundas på ovanstående behovsbedömning och den analys som redovisas i bifogad checklista. Skälen till att kommunen gör bedömningen att tillägget inte antas medföra betydande miljöpåverkan är att rekommendationerna på karta och i beskrivning utgör tillräckliga underlag och motiv för att kommunen ska kunna genomföra en utbyggnad av vindkraftverk utan att denna påtagligt skadar allmänna eller enskilda intressen.

En begränsad redovisning av tilläggets inverkan på miljön har gjorts i beskrivningen. Denna har avgränsats till att behandla hur en utbyggnad berör följande intressen:

- Boendemiljön kan påverkas av buller, reflexer och skuggningar. Dessa störningar kan avhjälpas genom att verket placeras på tillräckligt avstånd från bostaden, att rotorbladen antireflexbehandlas samt att verken placeras i rätt riktning i förhållande till närbelägna bostäder.

- Upplevelsen av ett vackert landskap kan påverkas. Om vissa uppräknade landskapstyper inom kommunen undantas från utbyggnad av vindkraft minskar den negativa påverkan i landskapet. Om hänsyn tas till landskapsbild och elementen i landskapet kan den negativa påverkan minskas. Påverkan på landskapet och upplevelsen av detta är dock ofrånkomlig.

Samhällsbyggnadskontoret

Göran Grimsell

Stadsarkitekt

I handläggningen av behovsbedömningen har även miljöinspektör Lisbeth Lundin deltagit.

Checklista för behovsbedömning av miljöbedömning

Denna checklista utgör arbetsunderlag för att bedöma behovet av en miljöbedömning av tillägget. Den används även för att avgränsa vilka typer av miljöpåverkan som behöver beskrivas i en miljökonsekvensbeskrivning. Bedömningarna är preliminära. Ny kunskap som tillförs planarbetet kan innebära att bedömningarna i denna checklista måste omvärderas.

Frågeställning	Relevant	Ej relevant	Kommentarer
Planförslagets påverkan inom och utom planområdet:			
Storlek och fysisk omfattning			
Omfattning och förening med andra projekt	X		En utbyggnad av vindkraft kan påverka boende, rekreation, upplevelse av landskap mm
Utnyttjande av mark, vatten och andra resurser	X		Utbyggnad som sådan tar i anspråk ett begränsat område, medan påverkan sker över stora arealer. Användningen av bostäder, kultur, natur, rekreation, landskap mm kan ändras och påverkas.
Alstrande av avfall		X	I begränsad omfattning
Alstrande av föroreningar och störningar	X		Störningar kan alstras i form av buller, reflexer och skuggningar. Liten risk för haverier och olyckor. Skyddsavstånd är föreskrivna i tillägget.
Effekternas omfattning	X		En utbyggnad påverkar omgivningen, allt från närmiljön till 10-15 km avstånd beroende på siktförhållanden.
Effekternas sannolikhet, frekvens, varaktighet och avhjälpbarhet	X		Störningar i form av buller, reflexer, skuggningar går att minska om problem uppstår. Påverkan i landskapet är mer av permanent karaktär.

Frågeställning	Relevant	Ej relevant	Kommentarer
Risker för olyckor med konsekvenser för			
Människors hälsa eller miljön	X		Störningar kan alstras i form av buller, reflexer och skuggningar. Liten risk på miljön som sådan, större påverkan på upplevelsen av miljön.
Påverkans totaleffekt			
Effekternas betydelse och komplexitet.	X		Konflikten med närboende kan minskas genom tidig information och hänsynstagande vid placering och avstånd.
Planområdets och omgivningens betydelse och sårbarhet:			
Markens, vattnets och andra resursers förekomst, kvalitet och förnyelseförmåga i området	X		Liten påverkan på miljön som sådan, större påverkan på upplevelsen av miljön. Att beakta är fågelliv och spridningsstråk för insekter.
Nuvarande markanvändning	X		Närbelägen markanvändning för bostäder och rekreation kan påverkas. Efter en utbyggnad av vindkraft utesluts nya bostäder i närområdet och försämras upplevelsen av rekreation. Pågående markanvändning kan påverkas i viss omfattning (jord- och skogsbruk).
Överskridna miljö kvalitetsnormer			Om rekommendationerna följs bedöms inga miljö kvalitets-normer överskridas.
Kulturarv <i>Historiskt, kulturellt eller arkeologiskt betydelsefulla områden</i>	X		Om rekommendationerna följs bedöms historiskt, kulturellt eller arkeologiskt betydelsefulla områden påverkas i viss omfattning.
Särdrag i naturen	X		Större opåverkade områden har i allt väsentligt undantagits från utbyggnad av vindkraft.

Frågeställning	Relevant	Ej relevant	Kommentarer
Skyddade områden	X		Riksintressen för vindkraft har hävdats i tillägget. Hänsyn har tagits till övriga riksintressen som kan påverkas av en utbyggnad av vindkraft. Om rekommendationerna följs kan övriga skyddade områden hävdas.
Planens karaktäristiska egenskaper:			
Anger förutsättningarna för verksamheter och åtgärder avseende:		X	Tillägget behandlar endast lokalisering och utformning av vindkraftverk. Respektive verk provas i särskild ordning.
Har betydelse för andra planers och programs miljöpåverkan	X		En utbyggnad av vindkraft har betydelse för kommunens energiförsörjning. En utbyggnad kan begränsa annan markanvändning.
Har betydelse för integreringen av miljöaspekter/miljömål	X		Om rekommendationerna följs bedöms de nationella miljömålen "God bebyggd miljö" och "Begränsad klimatpåverkan" kunna tillgodoses.
Innebär miljöproblem som är relevanta för planen självt	X		Etablering av vindkraftverk kan innebära miljöproblem om inte rekommendationerna följs.
Har betydelse för möjligheterna att genomföra EG:s miljölagstiftning	X		Tillägget bedöms inte försämra möjligheten att genomföra EG:s miljölagstiftning.

Fördjupad analys av enstaka faktorer

En fördjupad analys har gjorts i beskrivningen till tillägget. Denna har avgränsats till att behandla hur en utbyggnad berör följande intressen:

- Boendemiljön kan påverkas av buller, reflexer och skuggningar. Dessa störningar kan avhjälpas genom att verket placeras på tillräckligt avstånd från bostaden, att rotorbladen antireflexbehandlas samt att verken placeras i rätt riktning i förhållande till närbelägna bostäder.

- Upplevelsen av ett vackert landskap kan påverkas. Om vissa uppräknade landskapstyper inom kommunen undantas från utbyggnad av vindkraft minskas den negativa påverkan i landskapet. Om hänsyn tas till landskapsbild och elementen i landskapet kan den negativa påverkan minskas. Påverkan på landskapet och upplevelsen av detta är dock ofrånkomlig.

Underlag för behovsbedömningen

Underlag till behovsbedömningen har utgjort de planeringsunderlag som finns framtagna av bl a Energimyndigheten, återfinns i kommunens översiktsplan, antagen 2006, samt erfarenhet från annan planering av vindkraftutbyggnad i länet.

Det nationella målet, god bebyggd miljö

Det nationella miljö kvalitetsmålet ”God bebyggd miljö” är det som bäst täcker in tätortsmiljöernas miljöfrågor. Miljö kvalitetsmålet innebär:

- Den bebyggda miljön ger skönhetsupplevelser och trevnad samt har ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service och kultur så att alla människor ges möjlighet till ett rikt och utvecklande liv och så att omfattningen av människors dagliga transporter kan minskas.
- Det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet i form av byggnader och bebyggelsemiljöer samt platser och landskap med särskilda värden värnas och utvecklas.
- Natur- och grönområden med närhet till bebyggelsen och med god tillgänglighet värnas så att behovet av lek, rekreation, lokal odling samt ett hälsosamt lokalklimat kan tillgodoses.
- Den biologiska mångfalden bevaras och utvecklas.
- Transporter och transportanläggningar lokaliseras och utformas så att skadliga intrång i stads- eller naturmiljön begränsas och så att de inte utgör hälso- eller säkerhetsrisker eller i övrigt är störande för miljön.
- Miljöanpassade kollektivtrafiksystem av god kvalitet finns tillgängliga och förutsättningarna för säker gång- och cykeltrafik är goda.
- Människor utsätts inte för skadliga luftföroreningar, bullerstörningar, skadliga radonhalter eller andra oacceptabla hälso- eller säkerhetsrisker.
- Mark- och vattenområden är fria från gifter, skadliga ämnen och andra föroreningar.
- Användningen av energi, vatten och andra naturresurser sker på ett effektivt, resursbesparande och miljöanpassat sätt och främst förnybara energikällor används.

Avgränsning av miljökonsekvensbeskrivning

Nollalternativ

Ett nollalternativ är att ingen utbyggnad av vindkraft sker i kommunen.

Aktuella miljöfaktorer som kan ge betydande miljöpåverkan

Betydande miljöpåverkan kan uppstå om rekommendationerna i tillägget inte följs. Betydande miljöpåverkan på landskapet kan också uppstå om en utbyggnad av vindkraft i kommunen blir total, dvs varje tänkbar yta som redovisats som möjlig, blir föremål för en utbyggnad.

Sannolikheten för en sådan utveckling är dock låg. Orsaken är att en utbyggnad av vindkraft i kommunen förväntas ske spontant enligt principen ”först till kvarn”. En sådan utveckling är inte planmässigt optimal utan blockerar andra områden som inte kan byggas ut. Utbyggnaden av vindkraft förväntas därför inte bli så effektiv och rationell som förutsättningarna medger. Av detta skäl kommer det att finnas områden som i tillägget har redovisats som möjliga att bygga ut men som inte kommer att kunna byggas ut.

Plannivån

De miljöfaktorer som har behandlats i tillägget är främst påverkan på bostäder och landskapet. Denna påverkan bör följas upp och bevakas i samband med tillståndsprovning av respektive verk i bygglov, detaljplan eller miljöprovning.

Karaktären hos miljöpåverkan

Skyddade och känsliga områden inom kommunen bedöm sinate påverkas påtagligt om rekommendationerna i tillägget följs. De områden som utpekats som riksintresse i Miljöbalken samt fler skyddade områden undantas i allt väsentligt från en utbyggnad av vindkraft. Andra skyddade områden som finns inom områden där en utbyggnad av vindkraft kan ske, ska enligt rekommendationerna skyddas i den provning som senare sker i bygglov, detaljplan eller miljöprovning.

Förändringar i landskapet blir permanenta under verkets livstid. Förändringarna är reparabla på så sätt att verket så småningom tas bort. Dock är det troligt att ett borttaget verk ersätts av ett nytt, dessutom av större storlek. Eftersom förändringar av ett landskap upplevs subjektivt är det dessutom troligt med en allt högre acceptans för vindkraftverk i ett tidigare orört landskap. Förhoppningsvis erhålls med tiden bättre kunskap om hur placeringsmönster av vindkraftverk förbättrar eller försämrar upplevelsen av ett landskap.

En utbyggnad av vindkraftverk bedöms som i viss mån kontroversiell. Som energikälla torde de flesta välkomna vindkraftverk. En närboende känner sig förmodligen visuellt störd vill flytta vindkraftverket längre bort från bostaden. De som ständigt upplever buller, susningar, reflexer och skuggeffekter från ett närbeläget verk mår rent av mycket dåligt av att bo granne med ett vindkraftverk. Istället för att denna konflikt skulle kunna fortgå under verkets livslängd 20 år, bör exploatören planera såväl lokalisering som utformning mycket noga i förhållande till närbelägna bostäder för att förebygga en eventuell framtida konflikt.

Geografiskt påverkansområde

En utbyggnad påverkar omgivningen, allt från närmiljön till 10-15 km avstånd beroende på siktförhållanden.

Bedömningsmetoder

Underlag till behovsbedömningen har utgjort de planeringsunderlag som finns framtagna av bl a Energimyndigheten, återfinns i kommunens översiktsplan, antagen 2006, samt erfarenhet från annan planering av vindkraftutbyggnad i länet.

Kontakter

Kontakter har tagits med företrädare för Energimyndigheten, länsstyrelsen samt kommun.

Redovisningssätt

Miljökonsekvenserna för en utbyggnad av vindkraft enligt tillägget har redovisats främst i den beskrivning som hör till tillägget. I dess avsnitt "KONSEKVENSER" redogörs för de konsekvenser en utbyggnad av vindkraft kan få inom kommunen om rekommendationerna i tillägget följs. Konsekvenser redovisas för riksintressen, andra allmänna intressen och enskilda intressen.